

9. júní 2020

MENNTUN BARNNA OG UNGMENNA MEÐ FJÖLBREYTTAN TUNGUMÁLA- OG MENNINGARBAKGRUNN

Stjórnarráð Íslands

Mennta- og menningarmálaráðuneytið

Stýrihópur:

- Jóhanna Einarsdóttir, prófessor við Háskóla Íslands
- Hafdís Guðrún Hilmarsdóttir, mennta- og menningarmálaráðuneyti
- Halldóra Fríða Þorvaldsdóttir, Fræðslusviði Reykjanesbæjar

Starfshópur:

- Anna María Gunnarsdóttir Kennarasambandi Ísland,
- Dagbjört Ásbjörnsdóttir Reykjavíkurborg
- Einar Hrafn Árnason Sambandi íslenskra framhaldsskólanema
- Hrafnhildur Kvaran félagsmálaráðuneyti sem tók við af Jónu Guðnýju Eyjólfsdóttur
- Renata Emilsson Peskova Móðurmáli – samtökum um tvítyngi
- Sigríður Ólafsdóttir Menntavísindasviði H.Í.
- Þórður Kristjánsson Sambandi íslenskra sveitarfélaga
- Þorbjörg Halldórsdóttir frá Menntamálastofnun sem tók við af Huldu Karen Daníelsdóttur

Staða mála

1995 – 1,8% þjóðarinnar af erlendum uppruna
2019 – 14,1% þjóðarinnar af erlendum uppruna

2019 – 14% allra leikskólabarna af erlendum uppruna
2019 – 11 % allra grunnskólabarna af erlendum uppruna

Greining á stöðunni:

- Börn með erlendan bakgrunn upplifa frekar útilokun, vanlíðan og einangrun í skólanum.
- Börn með erlendan bakgrunn hætta frekar í framhaldsskóla.
- Börn með erlendan bakgrunn koma verr út á íslenskupætti PISA. Munur á innfæddum og aðfluttum nemendum hér á landi hefur verið einn sá mesti af öllum þátttökupjóðum PISA.
- Margir kennarar telja sig illa í stakk búna til að kenna þessum hópi og eiga erfitt með að sníða skólastarfið að þörfum þeirra.

Innlend og alþjóðleg stefnumótun:

- Áhersla á jöfn tækifæri til náms
- Skólar vinni markvisst gegn aðgreiningu nemenda af erlendum uppruna frá öðrum nemendum
- Markviss stuðningur í tungumáli samfélagsins
- Tækifæri til að viðhalda eigin menningu og tungumáli
- Skólar kynni sér menningar- og félagsauð barna og ungmenna af erlendum uppruna og fjölskyldna þeirra og líti á fjölbreytileika sem styrk en ekki veikleika.

Niðurstöður rannsókna – Stefna nágrannalanda:

- Áhersla á mikilvægi þess að nemendur öðlist færni í tungumáli samfélagsins og fái sértækan stuðningi til þess strax frá upphafi leikskólagöngu.
- Mikilvægi þess að styðja við móðurmál barnanna.
- Bera virðingu fyrir ólíkum gildum, tungumálum og menningu,
- Áhersla lögð á styrkleika barna og einstaklingsmun sem og samstarf og upplýsingagjöf til foreldra
- Litið er svo á að fjölmennningarlegt skólastarf komi öllum nemendum til góða.

Tillaga 1 – Fjölmenningarlegt skólastarf

Fjölmenningarlegt skólastarf sem fagnar margbreytileika, fjölbreytni í nemendahópnum og byggir á auðlindum barna og ungmenna verði aðalsmerki skólakerfisins

Tillaga 2 – Samfelld nám

Samfella milli leik-, grunn-, framhaldsskóla og frístundaheimila verði sett í öndvegi, til að tryggja að byggt verði á markvissan hátt á fyrri reynslu og þekkingu barnanna frá einu skólastigi yfir á annað. Unnið verði markvisst að því að styrkja leikskólastigið, auka þátttöku barna af erlendum uppruna á frístundaheimilum og fjölga tækifærum nemenda af erlendum uppruna til að stunda og ljúka námi í framhaldsskólum

Tillaga 3 – Íslenska sem annað mál

Börn og ungmenni sem læra íslensku sem annað mál, fá íslenskukennslu við hæfi og viðeigandi stuðning í námi svo lengi sem þörf er á. Lögð verði áhersla á að þau geti sem fyrst stundað nám jafnfætis jafnöldrum sínum sem eiga íslensku sem móðurmál. Sérstaklega þarf að styðja börn sem eru fædd hér á landi eða koma ung til landsins, að þau fái strax í leikskóla málörvun í íslensku og fylgst sé með að þau taki reglulegum framförum

Tillaga 4 – Foreldrar og fjöltyngi

Litið verði á menningu og móðurmál barnanna sem auðlind sem kemur börnum og samfélaginu til góða. Foreldrar eru mikilvægir samstarfsaðilar sem búa yfir ómetanlegri þekkingu sem nýta þarf í þágu barnanna

Tillaga 5 – Umsækjendur um alþjóðlega vernd

Lögð verði áhersla á að börnum og ungmennum sem eru í leit að alþjóðlegri vernd verði tryggð menntun og skólaganga eins fljótt og unnt er í samræmi við aldur þeirra og þroska. Miðað verði við að ekki líði lengri tími en 4 vikur frá því að barn sækir um alþjóðlega vernd þar til það hefur fengið skólaúrræði.

Tillaga 6 – Menntun kennara

Tryggt verði að kennsla barna og ungmenna af erlendum uppruna verði hluti af grunnmenntun allra kennara og tólmstunda- og félagsmálafræðinga. Jafnframt að kennarar, skólustjórnendur og starfsfólk frístundaheimila sækji símenntun og starfsþróun um fjölmenningu og kennslu barna með fjölbreyttan menningar- og tungumálabakgrunn.

Tillaga 7 – Menntarannsóknir

Komið verði á fót markvissu átaki til að efla menntarannsóknir sem leið til að stuðla að gæðum í skólakerfinu.

Takk fyrir